

ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДВЕЗЕННЯ - ПРАКТИКА ОМС

Олена Гуленко, національні експерти
з місцевого самоврядування
Проекту DECIDE

4 травня 2026 року

DECIDE

швейцарсько-український проєкт
ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ
ДЕМОКРАТИЧНОЇ ОСВІТИ

Способи забезпечення підвезення учнів

Залежно від існуючих **індивідуальних умов та обставин кожної громади** (наявна транспортна інфраструктура, фінансова спроможність та наявна мат. база для забезпечення підвезення можуть використовуватися:

- ❑ шкільні автобуси (придбані, або отримані на умовах спонсорської допомоги);
- ❑ орендовані у суб'єктів підприємницької діяльності транспортні засоби / АБО надання послуг перевезення суб'єктами підприємницької діяльності;
- ❑ орендовані транспортні засоби у інших суб'єктів (наприклад, інших ТГ);
- ❑ перевезення учнів на громадському транспорті місцевого сполучення (наприклад, у містах).

Організація підвезення - старша школа

За організацію підвезення відповідає громада на території, якої не буде ліцею з 2027 року

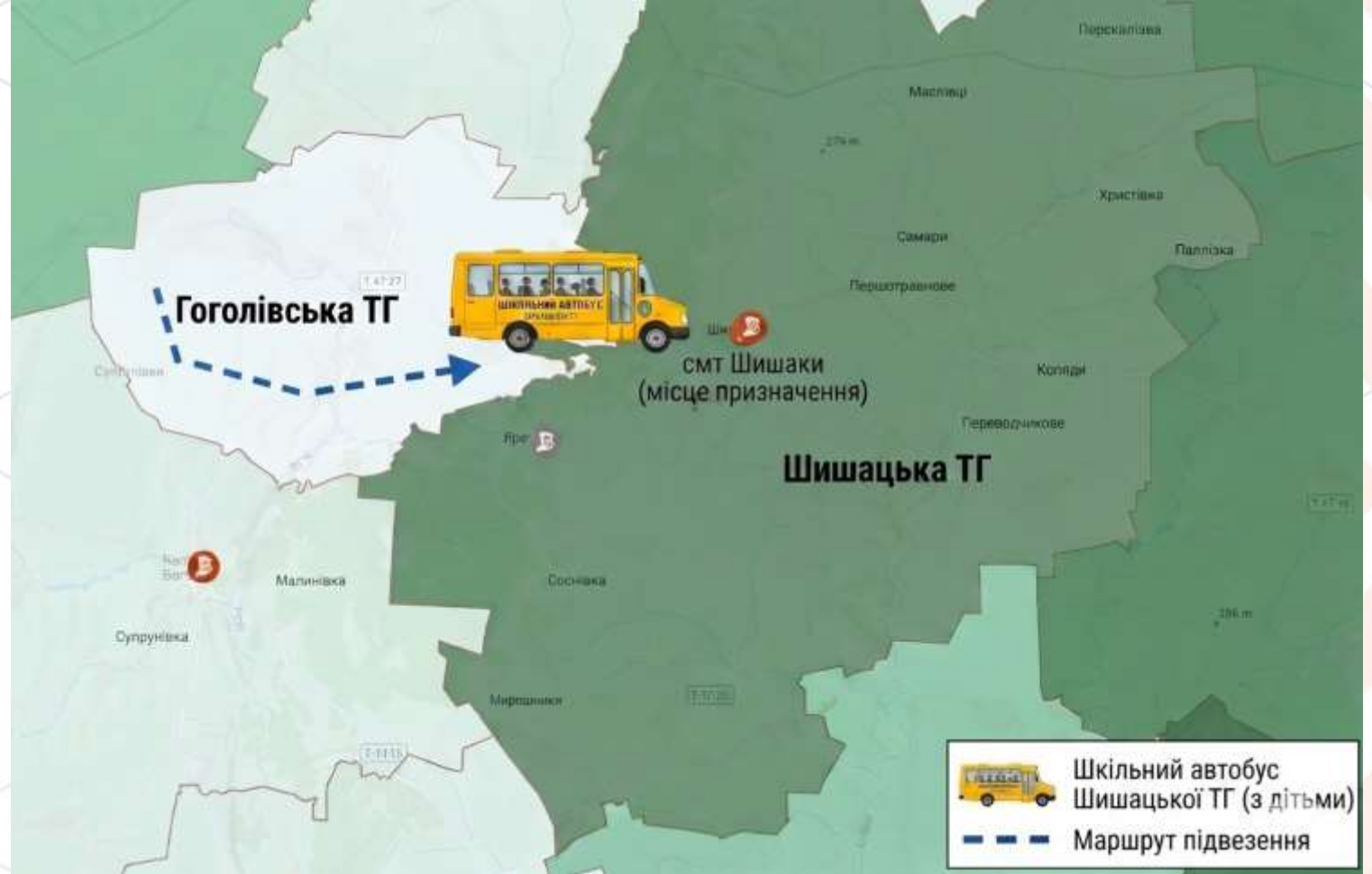

DECIDE

швейцарсько-український проєкт
ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ
ДЕМОКРАТИЧНОЇ ОСВІТИ

Організація підвезення - старша школа

За організацію підвезення відповідає громада на території, якої з 2027 року функціонуватиме ліцей

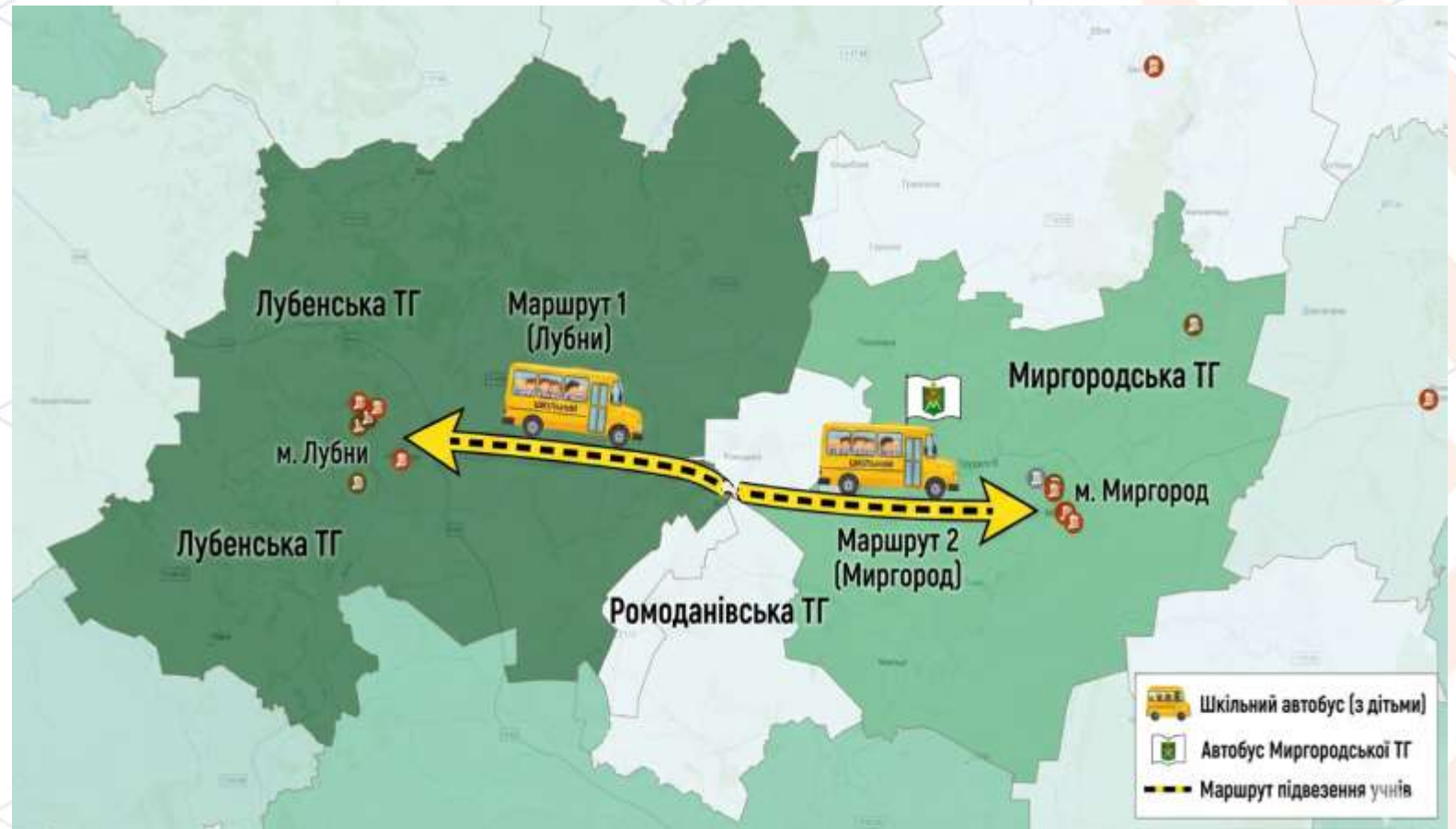

DECIDE

швейцарсько-український проєкт
ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ
ДЕМОКРАТИЧНОЇ ОСВІТИ

Організація підвезення - старша школа

За організацію підвезення відповідають обидві територіальні громади

DECIDE

швейцарсько-український проєкт
ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ
ДЕМОКРАТИЧНОЇ ОСВІТИ

Поточний стан

МОН напрацьовує рішення для оновлення системи шкільних перевезень з урахуванням особливих потреб громад

<https://mon.gov.ua/news/mon-napratsovuie-rishennia-dlia-onovlennia-systemy-shkilnykh-perevezen-z-urakhuvanniam-osoblyvykh-potreb-hromad>

МОН напрацьовує рішення для оновлення системи шкільних перевезень з урахуванням особливих потреб громад

Опубліковано 21 квітня 2026 року о 11:30

Діяльність
міністерства

Заходи

Надрукувати

DECIDE

швейцарсько-український проект
ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ
ДЕМОКРАТИЧНОЇ ОСВІТИ

У громаді затверджено Програму “Шкільний автобус”. Чи потрібне “Положення щодо використання шкільних автобусів”. Який з документів повинен мати орган управління освітою ?

Відповідь: Обидва. Програма та Положення мають різне призначення та зміст.

Програма “Шкільний автобус” у ОМС приймається, оскільки відповідно до вимог Бюджетного кодексу України, будь-які видатки з місцевого бюджету можуть здійснюватися лише на виконання затверджених місцевих програм. **Є строковою.**

Положення про порядок використання шкільних автобусів визначає порядок використання шкільних автобусів **під час організації регулярних і нерегулярних перевезень учнів ЗЗСО**, вихованців закладів дошкільної освіти, педагогічних і непедагогічних працівників закладів та установ освіти громади. **Може бути строковою так і не строковою.**

Програма “Шкільний автобус”

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

рішенням Калитянської селищної ради
від 19 березня 2026 року № 3794-131-VIII

ПОЛОЖЕННЯ

про використання шкільних автобусів, закріплених за закладами
загальної середньої освіти Калитянської селищної ради

І. Загальні положення

1. Це Положення визначає порядок використання шкільних автобусів, закріплених за закладами загальної середньої освіти Калитянської селищної ради при організації регулярних і нерегулярних безоплатних перевезень здобувачів освіти та педагогічних працівників закладів освіти, учасників гуртків та керівників гуртків Будинків культури селища Калита та села Семиполки Калитянської територіальної громади Броварського району Київської області.

2. Положення розроблене відповідно до Конституції України, законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про дорожній рух», «Про автомобільний транспорт».

3. Організація перевезення здобувачів освіти та педагогічних працівників шкільними автобусами здійснюється відповідно до діючих нормативно-правових актів України із забезпечення безпеки дорожнього руху, перевезень пасажирів автобусами відповідно до території обслуговування, закріпленої за закладами освіти та за потреби з інших населених пунктів та адміністративно-територіальних одиниць.

4. Шкільний автобус є спеціальним транспортним засобом для регулярних перевезень, що здійснюються за встановленим маршрутом і розкладом, з посадкою і висадкою здобувачів освіти і педагогів на передбачених маршрутом зупинках до місць навчання і в зворотному напрямку, а також для організації екскурсійних поїздок, здійснення нерегулярних перевезень здобувачів освіти та педагогів до місць проведення позакласних, позашкільних, спортивних, туристичних, виховних, культурно-масових заходів, місцевого, обласного, всеукраїнського рівнів, забезпечення участі учасників освітнього процесу в нарадах, семінарах,

Положення щодо використання шкільних автобусів

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
рішенням Калитянської селищної ради
від 19 березня 2026 року № 3794-131-VIII

ПОЛОЖЕННЯ про використання шкільних автобусів, закріплених за закладами загальної середньої освіти Калитянської селищної ради

I. Загальні положення

1. Це Положення визначає порядок використання шкільних автобусів, закріплених за закладами загальної середньої освіти Калитянської селищної ради при організації регулярних і нерегулярних безоплатних перевезень здобувачів освіти та педагогічних працівників закладів освіти, учасників гуртків та керівників гуртків Будинків культури селища Калита та села Семиполки Калитянської територіальної громади Броварського району Київської області.

2. Положення розроблене відповідно до Конституції України, законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про дорожній рух», «Про автомобільний транспорт».

3. Організація перевезення здобувачів освіти та педагогічних працівників шкільними автобусами здійснюється відповідно до діючих нормативно-правових актів України із забезпечення безпеки дорожнього руху, перевезень пасажирів автобусами відповідно до території обслуговування, закріпленої за закладами освіти та за потреби з інших населених пунктів та адміністративно-територіальних одиниць.

4. Шкільний автобус є спеціальним транспортним засобом для регулярних перевезень, що здійснюються за встановленим маршрутом і розкладом, з посадкою і висадкою здобувачів освіти і педагогів на передбачених маршрутом зупинках до місць навчання і в зворотному напрямку, а також для організації екскурсійних поїздок, здійснення нерегулярних перевезень здобувачів освіти та педагогів до місць проведення позакласних, позашкільних, спортивних, туристичних, виховних, культурно-масових заходів, місцевого, обласного, всеукраїнського рівнів, забезпечення участі учасників освітнього процесу в нарадах, семінарах,

Чи допускається підвезення дітей дошкільного віку з одного населеного пункту до іншого; хто несе відповідальність за організацію та безпечне перевезення; які вимоги до супроводу дітей під час підвезення (чи достатньо супроводу вихователя); якими нормативно-правовими актами слід керуватися.

Відповідно до пункту 43 Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 18 лютого 1997 р. № 176

“На **міжміських маршрутах не дозволяється перевозити дітей віком до 14 років без супроводження дорослих**, за винятком випадків перевезення дітей до загальноосвітніх чи дошкільних навчальних закладів у сільській місцевості автобусами внутрішньообласних маршрутів та регулярних спеціальних перевезень.

Чи допускається підвезення дітей дошкільного віку...

ВАЖЛИВО!!!

Стаття 11. Забезпечення територіальної доступності дошкільної освіти

1. Територіальну доступність дошкільної освіти забезпечують у межах повноважень органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування шляхом:

...

врахування демографічної ситуації, стану мережі та спроможності закладів освіти, результатів обліку дітей для цілей планування та забудови відповідних територій;

максимальної наближеності місця здобуття дошкільної освіти до місця проживання дитини;

перевезення (за потреби) педагогічних працівників до місця здобуття дошкільної освіти дітьми та у зворотному напрямку (до місця проживання педагогічних працівників);

Лист МОН України МОН № 1/4756-25 від 12.03.2025 р. “Про рекомендації щодо перевезення дітей дошкільного віку до закладів освіти”

Перевезення дітей дошкільного віку повинні здійснюватися відповідно до розділу 21 Правил дорожнього руху, що затверджені [постановою Кабінету Міністрів від 10.10.2001 № 1306 \(зі змінами\)](#) виключно транспортними засобами, обладнаними спеціальними засобами безпеки. Це, зокрема, дитячі утримуючі системи, що дають змогу пристебнути дитину за допомогою ременів безпеки, передбачених конструкцією цього транспортного засобу. Обов'язковою умовою є наявність супровідних осіб, які відповідають за безпеку дітей під час руху.

Таким чином, органи місцевого самоврядування обирають найбільш безпечний, вигідний і зручний спосіб перевезення дітей та супроводжуючих осіб, залежно від розташування закладу освіти, матеріально-технічного забезпечення, фінансової спроможності громади.

DECIDE

швейцарсько-український проект
ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ
ДЕМОКРАТИЧНОЇ ОСВІТИ

ВИСНОВОК

Як у громаді можна використовувати шкільні автобуси?

Додаткові напрями використання мають бути прописані програмними документами ради і узгоджуватися з основним:

- Можуть використовуватися для організації **екскурсійних поїздок**;
- здійснення нерегулярних перевезень учнів та педагогічних працівників до місць проведення позакласних і позашкільних освітніх, виховних, відпочинкових, культурно-масових заходів, конкурсів, олімпіад і спортивних змагань;
- у лікувальні заклади за потреби;
- забезпечення участі учасників освітнього процесу у нарадах, семінарах, конференціях, інших заходах зонального, обласного та всеукраїнського рівнів у супроводі вихователів, батьків або осіб, що їх замінюють.

При цьому не змінюючи основний графік руху автобусів!

Як у громаді можна використовувати шкільні автобуси?

- Основне обмеження – **не можуть використовуватися з комерційною метою.**
- Шкільні автобуси є спеціальними транспортними засобами для регулярних перевезень учасників освітнього процесу, **що здійснюються за встановленим маршрутом і розкладом, з посадкою і висадкою пасажирів на передбачених маршрутом зупинках до місць навчання, роботи учасників освітнього процесу та в зворотному напрямку.**

Хто несе відповідальність за організацію та безпечне перевезення.

Відповідь: Відповідальність – розподіляється

Органи місцевого самоврядування (ради) – організують і фінансують підвезення до закладів освіти (так само і ДЗО).

Засновник закладу освіти (ОМС, орган управління освітою) – ухвалює рішення про організацію маршруту, виділення транспорту, оплату перевезень і загальну систему підвезення.

Керівник закладу освіти – організовує шкільні перевезення на рівні школи, затверджує списки дітей, контролює виконання вимог безпеки та взаємодіє з перевізником.

Хто несе відповідальність за організацію та безпечне перевезення.

Відповідь: Відповідальність – розподіляється

Перевізник – відповідає за технічний стан автобуса, його справність, регулярний огляд і ремонт, страхування транспорту та водія, а також за дотримання вимог безпечного перевезення (у випадку зі шкільним автобусом – балансоутримувач).

Водій – відповідає за безпечне керування автобусом, дотримання правил дорожнього руху, виконання інструкцій з перевезення.

Особа, відповідальна за супровід дітей – стежить за дітьми під час поїздки, допомагає під час посадки та висадки, має бути на зв'язку і діяти за інструкцією у разі надзвичайної ситуації.

Якими нормативно-правовими актами слід керуватися

- Закон України «Про автомобільний транспорт» від [05.04.2001 № 2344-III](#);
- Закон України «Про дорожній рух» від [30.06.1993 № 3353-XII](#) (загальні вимоги безпеки);
- Закон України «Про освіту» від [05.09.2017 № 2145-VIII](#);
- Закон України «Про повну загальну середню освіту» від [16.01.2020 № 463-IX](#);
- Правила надання послуг пасажирського автомобільного транспорту, затверджені постановою КМУ від 18.02.1997 № 176 (у редакції постанови КМУ від [04.12.2019 № 1089](#));
- Правил дорожнього руху, затверджені постановою Кабінету Міністрів від [10.10.2001 № 1306](#) (зі змінами);
- Шкільні автобуси мають відповідати вимогам Національного стандарту України [ДСТУ 7013:2009](#) «Автобуси спеціалізовані для перевезення школярів. Технічні вимоги».

Якими нормативно-правовими актами слід керуватися

- Вимоги для спеціальних шкільних автобусів, у яких обладнано місця для дітей з обмеженими фізичними можливостями на інвалідних візках, визначено наказом МОН від [31.12.2010 № 1316](#);
- Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти, затверджений Наказом МОЗ України від [25.09.2020 року № 2205](#):

*Учні, які проживають на відстані від закладу освіти **понад 2 км**, забезпечуються підвезенням у порядку, визначеному засновником (засновниками) закладу освіти відповідно до законодавства. Підвезення організовується з попередньо визначеними зупинками. Відстань від місця проживання учнів до місця збору на зупинці **не повинна перевищувати 500 м**.*

- Лист МОН України МОН № 1/4756-25 від 12.03.2025 р. **“Про рекомендації щодо перевезення дітей дошкільного віку до закладів освіти”**.

Алгоритм дій водія шкільного автобуса коли під час руху починається “повітряна тривога”.

Відповідь: Відповідь на це питання можлива лише з урахуванням обставин ромади.

1. Чи є укриття за маршрутом руху шкільного автобуса?
  1. Яка відстань від поточного місцезнаходження автобуса до початкової або кінцевої точки маршруту? Чи є там укриття?
  1. Якою загалом є безпекова ситуація у громаді (відстань до місць бойових дій; до кордону; які загрози є актуальними)?

На яку максимальну відстань законодавство дозволяє підвозити учнів?

- Максимальна відстань розташування ліцеїв від дому учнів не має перевищувати 30 кілометрів.
- Ця відстань закріплена як максимальна в усіх роз'ясненнях МОН України; бралася за основу при формуванні плану мережі (для ліцеїв). Нормативними актами наразі не закріплена. **ДО 01.01.2021 діяли жорсткіші [ДСанПіН 5.5.2.008-01](#).**
- Стаття 32. Утворення, реорганізація, ліквідація та перепрофілювання закладу загальної середньої освіти (ЗУ “Про ЗЗСО”):
- Для започаткування та проведення освітньої діяльності комунального ліцею засновник має забезпечити відповідність такого закладу освіти вимогам, що визначені цим Законом, положенням про ліцей та ліцензійними умовами, у тому числі щодо: **... забезпечення проживання учнів у пансіонах у разі, якщо час їхнього доїзду до ліцею буде більше норми, визначеної законодавством;**

Документальний супровід (максималістичний варіант):

- паспорт маршруту шкільного автобуса;
- графік руху шкільного автобуса;
- накази:
  - про призначення відповідального за організацію підвезень, вихователя і супроводжувачих;
  - про затвердження списків учнів та педагогів, яких підвозять;
  - про **затвердження інструкцій з організації безпечного перевезення;**
- інструкції для водія про особливості роботи у весняно-літній і осінньо-зимовий періоди;
- про заходи безпеки під час перевезення учнів і педагогів; з надання першої медичної допомоги потерпілим у ДТП;

Документальний супровід (максималістичний варіант):

- журнали:
  - обліку інструктажів для водія, вихователя і супроводжуючих;
  - обліку інструктажів для учнів;
  - передрейсового та післярейсового медичного огляду водія;
  - обліку порушень водієм правил дорожнього руху та участі в дорожньо-транспортних пригодах;
  - обліку технічного стану шкільного автобуса при випуску на лінію та повернення;
- договір на технічне обслуговування автобуса;
- автоцивілка тощо.

Приклади локальних актів громад

- Інструкція з безпеки під час перевезення учнів шкільним автобусом ([Великокопанівський ліцей](#))
- Про затвердження Порядку підвезення учнів до місця навчання та у зворотному напрямку у закладах загальної середньої освіти, що належать до спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст [Миколаївської області](#)
- Положення про порядок використання шкільних автобусів ([Ромоданівська СР](#))
- Положення про використання шкільних автобусів ([Райгородоцька СР](#))
- Інструкція з охорони праці при перевезенні [вихованців автомобільним транспортом](#)
- ПРОЄКТ ПРОГРАМИ «Шкільний автобус» на 2026 – 2028 роки ([Менська МР](#))

**ДЯКУЮ ЗА УВАГУ
ТА ВЗАЄМОДІЮ**

DECIDE

швейцарсько-український проєкт
ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ
ДЕМОКРАТИЧНОЇ ОСВІТИ